

Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία

Τόμ. 17, Αρ. 1 (2021)

Η εξ Αποστάσεως Σχολική Εκπαίδευση την περίοδο του COVID19

Volume 17
Number 1
2021

ISSN 1791-9312

Open Education

The Journal for Open and Distance Education
and Educational Technology

Ειδικό Τεύχος - Αφιέρωμα
Η εξ Αποστάσεως Σχολική εκπαίδευση
την περίοδο του Covid - 19

A periodical electronic publication of the
Scientific Association: Hellenic Network
of Open and Distance Education

«Δημοσιογράφοι Εν Δράσει...»- Πρόγραμμα Σχολικών Δραστηριοτήτων Δημιουργίας Μαθητικού Ηλεκτρονικού Περιοδικού με τη Χρήση Συνεργατικών Διαδικτυακών Εργαλείων “Journalists in Action...”- Project of editing and publishing students’ e- journal with collaborative web tools

Δέσποινα (Despoina) Καψάλη (Kapsali)

doi: [10.12681/jode.24495](https://doi.org/10.12681/jode.24495)

Βιβλιογραφική αναφορά:

**«Δημοσιογράφοι Εν Δράσει...»- Πρόγραμμα Σχολικών Δραστηριοτήτων
Δημιουργίας Μαθητικού Ηλεκτρονικού Περιοδικού με τη Χρήση Συνεργατικών
Διαδικτυακών Εργαλείων**

**“Journalists in Action...”- Project of editing and publishing students’ e- journal
with collaborative web tools**

Καψάλη Δέσποινα
Εκπαιδευτικός ΠΕ 70
despkaps@gmail.com

Summary

This cross-curricular educational practice was applied in the subject of the Greek Language with extensions to other subjects: ICT, Mathematics, Geography, Physics, Social and Political Education, History, Religion etc. The 6th grade of the Primary School of Nea Karya was engaged with this during the school year 2015-2016. It was a multicultural class (students’ 33.33% were economic immigrants from Albania who learned the Greek language as L2). Furthermore students’ 55.55% were girls. It is about a teaching practice that combines synchronous and asynchronous distance learning and students’ collaboration. The asynchronous collaboration took place by using Google.drive tools. The Google.drive document tool was used for the collaborative writing of multimodal texts and for the mid-term evaluation of the texts and students’ feedback. The presentation tool was used by the students-editors of each issue of the magazine to attach together all the produced texts and for its final formatting as well. As for synchronous distance learning and collaboration, Skype application was used, in order, not only the students to collaborate in real time and write their texts, but also for the mid-term evaluation and feedback process.

The objectives were:

- Creation of authentic frameworks for the production of written language and students’ motivation
- Cultivation of multiplications (linguistic, textual, digital, informative, critical thinking etc)
- Vocational training in media and journalism
- Development of students’ teamwork skills and cultivation of individual inclinations
- Students’ cooperation outside the classroom, utilizing the advantages of synchronous and asynchronous distance learning / collaboration.
- Students’ involvement in learning process
- Creative integration and pedagogical utilization of New Technologies
- Networking / opening of the school to the local and wider community
- Cultivation of intercultural literacy and intercultural readiness
- Application of cross-curriculum teaching

The peer teaching method were used in the context of collaborative teaching in terms of cross-curriculum approach, intercultural education and declining guidance with the pedagogical use of ICT in the teaching process. The students were collaborating in mixed teams (in terms of their background and cultural background) holistically approached various topics of their choice and produced multimodal texts with the method of collaborative writing, utilizing their individual knowledge / skills. The

types of texts created by the students were all provided by the written word production work of the class, and the topics of the texts were chosen by the students themselves and derived either from their school life (description of educational excursions / school events / dissemination results of other projects implemented by the class) either from their interests / experiences or from proposed interdisciplinary-team work projects of the students' books of the subjects of the specific class.

The selection criteria for web 2.0 tools were: a) easy and free access by all students, b) easy-to-use tools (not to require special knowledge / skills that students are not taught in the ICT subject), c) no special requirements in technological equipment (to be accessible from all devices that the students could have, much like PC, smart phone, tablet), d) tools with which the students were already familiar. The tools that were selected as the most suitable for the specific class: a) the Google.drive document tool for the collaborative writing of the texts, b) the Google.drive presentation tool for formation of each issue of the e-magazine, c) the application of Skype video calls for the synchronous collaboration of the team, d) the web 2.0 tool Calameo for publication of the e-magazine, e) the school blog (Blogger) of Google.drive to disseminate the results of the project.

The activities that took place under this practice were:

a) Presentation of the project to the students and formation of the working groups. For each issue, different mixed working groups were defined, in terms of: 1) the knowledge and skills of the students, in order to utilize the peer teaching, 2) the cultural background of the students in the context of intercultural education, 3) the responsibilities / roles of the groups, so that everyone can take on the role of editor of the magazine.

b) Organization of the work environment and acquaintance of students with it. A gmail has been created for project tasks. A folder (the magazine folder) was created in Google.drive of this gmail, which was shared with all the students in the class by adding their parents' emails. Those students who did not have an email were given the username and gmail code created within the project. Inside the folder was created a document file with the organization chart of the students' work and the students' teams for each issue. Also, as many sub-folders as the issues of the magazine that were to be created were created and they were given the corresponding name. Within each subfolder were created as many document files as the working groups with the corresponding name, as well as a presentation file for the editing of the issue.

c) Production of the texts of each issue. The students dealt with a different issue of the magazine per calendar month. Each sub-team chose the topic it wished to address and collaboratively produced its multimodal text. The style and type of texts produced by the students for each issue was in correspondence with the type of written language that was taught in the Language lesson. In cases where students had to extract information from the internet, the teacher pasted in the document the corresponding hyperlinks from which they would extract the information they would need. Throughout the work, students were provided with the necessary feedback on the articles they were creating in a synchronous and asynchronous way (as discussed in another paragraph of this paper).

d) Editing and publishing of each issue. The authors of each issue transferred all the produced material of their classmates to the respective presentation file of the subfolder of the specific issue and formatted it, selected the series of articles and edited the table of contents and the cover of the issue. Then with the help of the teacher they published the article with web 2.0 Calameo and posted their publication on the school blog <https://dimnkar.blogspot.com/>.

The activities lasted four months. Each month also corresponded to an issue of the e-magazine. At the beginning of each month, students were reassigned to new sub-team of work, so that everyone could work with everyone and everyone could take on the role of editor at some point.

The students' feedback was done in two ways, synchronous and asynchronous way. The synchronous feedback was made by using video calls through the Skype application. Regular scheduled video calls were made by the teacher and each sub-team of the students for answering to their questions, feedback, reflection, discussion of errors identified in the produced texts (in terms of grammar, syntax, structure and style of the text, spelling etc.). At the same time, the students of each working group voluntarily made video calls to co-produce their multimodal texts. In addition, (whenever deemed necessary) the students' feedback was done in the classroom. Regarding the asynchronous way of students' feedback, that was done by the use of Google.drive tools. The teacher pointed out and commented on the shared document the points that needed to be corrected. Even in some cases (where deemed necessary) they were uploaded to the corresponding document from the educational video with the instructions for the necessary corrective interventions.

Three issues of the school magazine were produced and the results of the project were posted on the school blog on the hyperlink https://dimnkar.blogspot.com/p/blog-page_48.html.

The initial and final form of assessment was applied for the evaluation of the project with the use of relevant questionnaires. The comparison of the questionnaires revealed the following:

- increase of positive students' attitude towards the production of written speech (from 20% to 80%)
- increase of the types of written speech that students could effectively produce
- increase of the students' metacognitive knowledge / skills related to the production of written language (from 10% to 50%)

Therefore, it is concluded that the targeting of the present project has been achieved to a large extent and that in a possible future implementation more emphasis should be placed on the cultivation of metacognitive knowledge / skills and this may be combined with the use of some web 2.0 tools.

This project can be used for any collaborative way of producing multimodal texts through collaborative writing in any project and subject. Indicatively, it is mentioned that it has already been used in Erasmus+ collaborations of Primary School of Nea Karya for the production of collaborative texts in transnational teams:

- Erasmus + Ka219 Program "On the Road of Exile" (2017-2018).
- Erasmus + Ka229 Program "eSCC European Students Collaborative Coop" (2018-2021).

Also, this way of working was adapted for distance teaching during lockdown due to coronavirus pandemic. The e-class environment was used to divide students into groups, to assign assignments, to disseminate results and to provide feedback in an asynchronous manner. The Cisco Webex environment was used for real-time student feedback.

Finally, this practice could be applied in the context of the "Flipped Classroom" method.

Keywords

collaborative learning, synchronous and asynchronous distance learning, online tools, elementary school

Περίληψη

Η παρούσα εισήγηση αφορά ένα παράδειγμα διδακτικής πρακτικής που εφαρμόστηκε στην τάξη και έδωσε τη δυνατότητα στους μαθητές και στην εκπαιδευτικό, αξιοποιώντας εύχρηστα διαδικτυακά εργαλεία, να συνεργαστούν με σύγχρονο και ασύγχρονο τρόπο πάνω σε ένα διαθεματικό σχέδιο εργασίας παραγωγής και δημοσίευσης μαθητικού ηλεκτρονικού περιοδικού, στο οποίο εντάχθηκαν όλες οι δραστηριότητες παραγωγής γραπτού λόγου που προβλέπει το σχολικό εγχειρίδιο της Γλώσσας αλλά και άλλες διαθεματικές εργασίες των υπόλοιπων σχολικών εγχειριδίων της τάξης. Πρόκειται για μία μεθοδολογική προσέγγιση που βασίζεται: α) στη θεωρητική προσέγγιση του κοινωνικού κονστρουκτιβισμού (σύμφωνα με την οποία η γνώση είναι μία κοινωνική κατασκευή η οποία οικοδομείται μέσω της αλληλεπίδρασης με τους άλλους), β) στην παιδαγωγική χρήση των ΤΠΕ, γ) στο computer-supported collaborative learning, σύμφωνα με το οποίο οι μαθητές υποστηρίζονται στο να συνεργαστούν με κατάλληλα υπολογιστικά εργαλεία/περιβάλλοντα (Δημητριάδης 2020, σ. 8), δ) στην παιδαγωγική του Freinet που βασίζεται στην ιδέα ότι το σχολείο πρέπει να είναι ανοιχτό στη ζωή, να είναι σε συνεχή επαφή με τη γύρω κοινότητα (Lindström) και η παραγωγή γραπτού λόγου από τους μαθητές να εντάσσεται σε αυθεντικό πλαίσιο επικοινωνίας, δηλαδή οι μαθητές να γράφουν κείμενα τα οποία πρόκειται να διαβαστούν από πραγματικό κοινό (Λάχλου).

Λέξεις-κλειδιά

ομαδοσυνεργατική μάθηση, σύγχρονη και ασύγχρονη τηλεκπαίδευση, διαδικτυακά εργαλεία, δημοτικό

1. Το εκπαιδευτικό πλαίσιο εφαρμογής

Η εν λόγω διαθεματική εκπαιδευτική πρακτική εφαρμόστηκε πιλοτικά ως Πρόγραμμα Σχολικών Δραστηριοτήτων σε σχολείο της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Καβάλας. Συγκεκριμένα εφαρμόστηκε στη ΣΤ΄ τάξη του Δημοτικού Σχολείου Νέας Καρυάς κατά το σχολικό έτος 2015- 2016. Η τάξη ήταν μεικτή ως προς το πολιτισμικό υπόβαθρό της (το 33,33% των μαθητών ήταν οικονομικοί μετανάστες από την Αλβανία οι οποίοι μάθαιναν την ελληνική γλώσσα ως Δεύτερη/ Ξένη Γλώσσα). Ακόμη το 55,55% ήταν κορίτσια και το 44,44% ήταν αγόρια. Πρόκειται για μία διδακτική πρακτική που συνδυάζει τη σύγχρονη και την ασύγχρονη τηλεκπαίδευση/τηλεσυνεργασία μαθητή- μαθητή και μαθητών- εκπαιδευτικού. Η ασύγχρονη μορφή συνεργασίας πραγματοποιήθηκε με τη χρήση των εργαλείων document και presentation του google.drive. Το εργαλείο document του google.drive χρησιμοποιήθηκε στη φάση της συνεργασίας των μαθητών για την ομαδοσυνεργατική συγγραφή των πολυτροπικών κειμένων τους. Η συγγραφή των κειμένων γινόταν είτε ταυτόχρονα από τα μέλη της κάθε υποομάδας των μαθητών είτε ετεροχρονισμένα. Επίσης η δυνατότητα της ασύγχρονη συνεργασίας που παρέχεται από το συγκεκριμένο εργαλείο χρησιμοποιήθηκε από την εκπαιδευτικό που διεξήγαγε την πρακτική για την ενδιάμεση αξιολόγηση των παραγόμενων κειμένων των μαθητών και την ανατροφοδότησή τους. Το δε εργαλείο presentation του google.drive χρησιμοποιήθηκε από τους μαθητές- συντάκτες του κάθε τεύχους του περιοδικού για την επισύναψη όλων των παραγόμενων κειμένων του κάθε τεύχους, καθώς και για την τελική μορφοποίησή του. Όσον αφορά τη σύγχρονη μορφή τηλεκπαίδευσης/τηλεσυνεργασίας των μαθητών χρησιμοποιήθηκε η εφαρμογή

βιντεοκλήσεων skybe. Οι μαθητές μέσω των βιντεοκλήσεων συνεργάστηκαν σε πραγματικό χρόνο για τη συγγραφή των κειμένων τους. Επίσης μέσω των βιντεοκλήσεων δασκάλου- μαθητών έγινε η ενδιάμεση αξιολόγηση των κειμένων και της (συν)εργασίας των μαθητών, όπως και η ανατροφοδότηση της όλης διαδικασίας.

2. Το εκπαιδευτικό υλικό

Η παρούσα εκπαιδευτική πρακτική είναι ένα διαθεματικό σχέδιο εργασίας (project) το οποίο εφαρμόστηκε κατεξοχήν στο γνωστικό αντικείμενο της Ελληνικής Γλώσσας με προεκτάσεις σε άλλα γνωστικά αντικείμενα της τάξης: ΤΠΕ, Μαθηματικά, Γεωγραφία, Φυσική, Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, Ιστορία, Θρησκευτικά, Μουσική, Αισθητική Αγωγή. Στην ουσία πρόκειται για την εφαρμογή του διαθεματικού σχεδίου εργασίας που προβλέπεται από το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Πρόγραμμα Σπουδών- Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών σε συνδυασμό με τις εργασίες παραγωγής γραπτού λόγου και τις λοιπές διαθεματικές εργασίες των σχολικών εγχειριδίων της ΣΤ΄. Συγκεκριμένα το ΔΕΠΠΣ- ΑΠΣ (2003, 40) προτείνει ως διαθεματικό σχέδιο εργασίας (το οποίο δύναται να συμπληρώσει εναλλακτικά τις αναφερόμενες στο ΑΠΣ «ενδεικτικές διαθεματικές δραστηριότητες», για τις οποίες διατίθεται περίπου το 10% του διδακτικού χρόνου) την «*Εφημερίδα*», κατά το οποίο «*οι μαθητές, κατά ομάδες, μελετούν διαφορετικές ημερήσιες εφημερίδες και εντοπίζουν τα διαφορετικού τύπου κείμενα που περιέχουν (π.χ. ειδησεογραφία, σχολιασμούς, αναλύσεις, δοκίμια, συνεντεύξεις, διαφημίσεις, επιστολές, διαμαρτυρίες κ.τ.λ.). Με βάση αυτή τη γνώση «εκδίδουν» ένα φύλλο εφημερίδας με θέματα δικής τους επιλογής. Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες: Πληροφορία, Επικοινωνία, Αλληλεπίδραση, Δομή, Οργάνωση.*».

2.1 Η στοχοθεσία της πρακτικής

Οι στόχοι της εν λόγω εκπαιδευτικής πρακτικής διαμορφώθηκαν βάσει των στόχων του ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ του γνωστικού αντικείμενου της Ελληνικής Γλώσσας σε συνδυασμό με τη στοχοθεσία της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης:

- Δημιουργία αυθεντικών πλαισίων παραγωγής γραπτού λόγου και δημιουργία εσωτερικών κινήτρων στους μαθητές για αυτή τη διαδικασία.
- Καλλιέργεια πολυγραμματισμών (γλωσσικός, κειμενικός, ψηφιακός, πληροφοριακός, κριτικός).
- Επαγγελματικός προσανατολισμός και εκπαίδευση στα ΜΜΕ και τη δημοσιογραφία (Λάχλου).
- Ανάπτυξη ομαδοσυνεργατικών δεξιοτήτων των μαθητών και καλλιέργεια των ιδιαίτερων κλίσεων του καθενός.
- Συνεργασία των μαθητών και εκτός σχολικής τάξης, αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα της σύγχρονης και ασύγχρονης τηλε-συνεργασίας.
- Εμπλοκή των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία, καθώς αυτή γίνεται πιο ουσιαστική και ενδιαφέρουσα για τους μαθητές.
- Δημιουργική ένταξη και παιδαγωγική αξιοποίησή των Νέων Τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- Δικτύωση/άνοιγμα του σχολείου στην τοπική και ευρύτερη κοινωνία.
- Καλλιέργεια διαπολιτισμικού εγγραμματισμού και διαπολιτισμικής ετοιμότητας.
- Εφαρμογή της διαθεματικότητας.

2.2 Η μεθοδολογία

Ως μεθοδολογία χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος project και η αλληλοδιδασκτική μέθοδος (peer teaching) στο πλαίσιο της ομαδοσυνεργατικής διδασκαλία υπό τους όρους της διαθεματικής προσέγγισης, της διαπολιτισμικής αγωγής και της φθίνουσας καθοδήγησης με την παράλληλη παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ στην παιδαγωγική διαδικασία. Οι μαθητές συνεργαζόμενοι σε μεικτές ομάδες εργασίας (όσο αφορά το φύλλο και το πολιτισμικό υπόβαθρό τους) προσέγγισαν ολιστικά διάφορα θέματα της επιλογής τους και παρήγαγαν πολυτροπικά κείμενα με τη μέθοδο της συνεργατικής γραφής, αξιοποιώντας τις επιμέρους γνώσεις/δεξιότητες τους που απέκτησαν στα γνωστικά αντικείμενα της ΣΤ΄. Τα είδη των κειμένων που δημιούργησαν οι μαθητές ήταν όλα κείμενα που προβλέπονται από τις εργασίες παραγωγής γραπτού λόγου της τάξης, τα δε θέματα των κειμένων επιλέχθηκαν από τους ίδιους τους μαθητές και προέκυψαν είτε από τη σχολική τους ζωή (περιγραφή εκπαιδευτικής εκδρομής/ σχολικής γιορτής/διάδοση αποτελεσμάτων άλλων σχεδίων εργασίας που υλοποιούσε η τάξη) είτε από τα ενδιαφέροντα/βιώματά τους είτε από προτεινόμενες διαθεματικές- ομαδοσυνεργατικές εργασίες των σχολικών εγχειριδίων και των ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ των διάφορων διδακτικών αντικειμένων της τάξης.

2.3 Τεχνολογικά εργαλεία και εφαρμογές

Στην παρούσα διδακτική πρακτική εφαρμόστηκαν και αξιοποιήθηκαν παιδαγωγικά τεχνολογικά εργαλεία και εφαρμογές που παρέχονται στο διαδίκτυο. Τα κριτήρια επιλογής τους ήταν: α) εύκολη και δωρεάν πρόσβαση από όλους τους μαθητές, β) εύχρηστα εργαλεία/εφαρμογές εύκολα στη χρήση (να μην απαιτούν ιδιαίτερες γνώσεις/δεξιότητες τις οποίες οι μαθητές δεν διδάσκονται στο αντίστοιχο διδακτικό αντικείμενο των ΤΠΕ), γ) όχι ιδιαίτερες απαιτήσεις σε τεχνολογικό εξοπλισμό (να είναι προσβάσιμα από όλες τις συσκευές που μπορεί να διέθεταν οι μαθητές (H/Y, smartphone, tablet), δ) εργαλεία/εφαρμογές με τα οποία οι μαθητές ήταν ήδη εξοικειωμένοι. Κατά την έναρξη του προγράμματος έγινε η ανίχνευση των προηγούμενων γνώσεων/δεξιοτήτων των μαθητών (όσο αφορά τη χρήση των τεχνολογικών εργαλείων και εφαρμογών) και με βάση τα προαναφερθέντα κριτήρια επιλέχθηκαν ως καταλληλότερα για τη συγκεκριμένη τάξη: α) το εργαλείο document του google.drive για τη ομαδοσυνεργατική συγγραφή των κειμένων, β) το εργαλείο presentation του google.drive για τη διαμόρφωση του κάθε τεύχους του ηλεκτρονικού μαθητικού περιοδικού, γ) η εφαρμογή τηλεδιασκέψεων skybe για τη σύγχρονη συνεργασία της ομάδας, δ) το web 2.0 tool Calameo για τη δημοσίευση του PPP του ηλεκτρονικού περιοδικού στον παγκόσμιο ιστό, ε) το σχολικό ιστολόγιο (Blogger) του google.drive για τη διάδοση των αποτελεσμάτων του έργου.

2.4 Οι δραστηριότητες

Οι δραστηριότητες που έλαβαν χώρα στο πλαίσιο της παρούσας πρακτικής ήταν:

α) Παρουσίαση του προγράμματος στους μαθητές και χωρισμός των ομάδων εργασίας. Για κάθε τεύχος ορίστηκαν διαφορετικές μεικτές ομάδες εργασίας, όσον αφορά: 1) τις γνώσεις και τις δεξιότητες των μαθητών, ώστε να αξιοποιηθεί το peer teaching, 2) το πολιτισμικό υπόβαθρο των μαθητών στα πλαίσια της διαπολιτισμικής αγωγής, 3) οι αρμοδιότητες/ρόλοι των ομάδων, έτσι ώστε όλοι να αναλάβουν τον ρόλο του συντάκτη- επιμελητή του περιοδικού καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης του συγκεκριμένου σχεδίου εργασίας.

β) Οργάνωση του περιβάλλοντος εργασίας και γνωριμία των μαθητών με αυτό. Δημιουργήθηκε ένα gmail για τις εργασίες του έργου. Στο google.drive αυτού του gmail δημιουργήθηκε ένας φάκελος (ο φάκελος του περιοδικού), ο οποίος

διαμοιράστηκε με όλους τους μαθητές της τάξης με την προσθήκη των email των γονέων τους. Όσοι μαθητές δεν είχαν email, τους δόθηκαν το username και ο κωδικός του gmail που δημιουργήθηκε στα πλαίσια του έργου. Μέσα στον φάκελο δημιουργήθηκε ένα αρχείο document με το οργανόγραμμα της εργασίας των μαθητών και τις ομάδες συνεργασίας για κάθε τεύχος. Επίσης δημιουργήθηκαν τόσο υποφάκελοι όσα και τα τεύχη του περιοδικού που επρόκειτο να δημιουργηθούν και τους δόθηκε η αντίστοιχη ονομασία. Μέσα σε κάθε υποφάκελο δημιουργήθηκαν τόσα αρχεία documents όσες και οι ομάδες εργασίας με την αντίστοιχη ονομασία, όπως και ένα αρχείο presentation για την επιμέλεια του τεύχους.

γ) Παραγωγή των κειμένων του κάθε τεύχους. Οι μαθητές ασχολήθηκαν ανά ημερολογιακό μήνα με ένα διαφορετικό τεύχος του περιοδικού. Η κάθε υποομάδα επέλεξε το θέμα με το οποίο επιθυμούσε να ασχοληθεί και παρήγαγε συνεργατικά το πολυτροπικό κείμενό της. Το ύφος και το είδος των κειμένων που παρήγαγαν οι μαθητές για κάθε τεύχος βρισκόταν σε αντιστοιχία με το είδος του γραπτού λόγου που διδάσκονταν στα πλαίσια του μαθήματος της Γλώσσας. Στις περιπτώσεις όπου οι μαθητές έπρεπε να αντλήσουν πληροφορίες από το διαδίκτυο η εκπαιδευτικός επικόλλησε μέσα στο έγγραφο τους αντίστοιχους υπερσυνδέσμους από τους οποίους θα αντλούσαν τις πληροφορίες που θα χρειαζόταν. Καθ' όλη τη διάρκεια της εργασίας παρέχονταν η απαραίτητη ανατροφοδότηση στους μαθητές σχετικά με τα άρθρα που δημιουργούσαν με σύγχρονο και ασύγχρονο τρόπο (όπως αναλύεται σε άλλη παράγραφο της παρούσας εισήγησης).

δ) Επιμέλεια και δημοσίευση του κάθε τεύχους. Οι συντάκτες του κάθε τεύχους μετέφεραν όλο το παραγόμενο υλικό των συμμαθητών τους στο αντίστοιχο αρχείο presentation του υποφακέλου του συγκεκριμένου τεύχους και το μορφοποίησαν, επέλεξαν τη σειρά των άρθρων και επιμελήθηκαν τον πίνακα περιεχομένων και το εξώφυλλο του τεύχους. Στη συνέχεια με τη βοήθεια της εκπαιδευτικού δημοσίευσαν το άρθρο με το web 2.0 Calameo και ανάρτησαν τη δημοσίευσή τους στο σχολικό ιστολόγιο <https://dimnkar.blogspot.com/>.

Οι δραστηριότητες διήρκεσαν τέσσερις μήνες. Ο κάθε μήνας αντιστοιχούσε και σε ένα τεύχος του ηλεκτρονικού περιοδικού. Στην αρχή κάθε μήνα γινόταν ανακατανομή των μαθητών σε νέες υποομάδες εργασίας, ώστε όλοι να συνεργαστούν με όλους- σύμφωνα πάντα με το πνεύμα της ομαδοσυνεργατικής και διαπολιτισμικής διδασκαλίας- και όλοι οι μαθητές να αναλάβουν κάποια στιγμή τον ρόλο του συντάκτη.

2.5 Η ανατροφοδότηση

Η ανατροφοδότηση των μαθητών έγινε με δύο τρόπους, σύγχρονα και ασύγχρονα. Η σύγχρονη ανατροφοδότηση έγινε με τη χρήση βιντεοκλήσεων μέσω της εφαρμογής skybe. Είχαν οριστεί τακτικές προγραμματισμένες βιντεοκλήσεις της εκπαιδευτικού και της κάθε υποομάδας των μαθητών για λύση αποριών, ανατροφοδότηση, ανταλλαγή απόψεων, συζήτηση πάνω στα λάθη που εντοπίστηκαν στα παραγόμενα κείμενα (όσον αφορά τη γραμματική, τη σύνταξη, τη δομή και το ύφος του κειμένου, την ορθογραφία κλπ.). Παράλληλα, οι μαθητές κάθε υποομάδας εργασίας πραγματοποίησαν αυτοβούλως βιντεοκλήσεις για να παράξουν συνεργατικά τα πολυτροπικά κείμενά τους. Επιπροσθέτως, (όποτε κρίθηκε απαραίτητο) η ανατροφοδότηση των μαθητών έγινε και δια ζώσης στα πλαίσια της σχολικής τάξης, με την όλη διαδικασία να εντάσσεται ως παιδαγωγική αξιοποίηση των λαθών του μαθητή στο πλαίσιο επαναληπτικών, διορθωτικών, διδακτικών παρεμβάσεων στη διδακτική πρακτική των αντίστοιχων διδακτικών αντικειμένων. Σχετικά με τον ασύγχρονο τρόπο ανατροφοδότησης των μαθητών, χρησιμοποιήθηκε η δυνατότητα

ασύγχρονης συνεργασίας που παρέχουν τα εργαλεία document και presentation του google.drive. Επισημάνθηκαν και σχολιάστηκαν από την εκπαιδευτικό πάνω στο κοινόχρηστο έγγραφο τα σημεία που έπρεπε να διορθωθούν, τα οποία διόρθωσαν οι μαθητές σε δεύτερο χρόνο. Ακόμη σε κάποιες περιπτώσεις (όπου κρίθηκε απαραίτητο) μεταφορτώθηκαν στο αντίστοιχο έγγραφο από την εκπαιδευτικό βίντεο με τις οδηγίες για τις απαραίτητες διορθωτικές παρεμβάσεις.

2.6 Τα αποτελέσματα

Ως αποτελέσματα της εφαρμογής παράχθηκαν τρία τεύχη του σχολικού περιοδικού, τα οποία δημοσιεύθηκαν στο ιστολόγιο του σχολείου στον υπερσύνδεσμο https://dimnkar.blogspot.com/p/blog-page_48.html.

3. Η αξιολόγηση της εφαρμογής

Η αξιολόγηση της εφαρμογής έγινε από τη διδάσκουσα, η οποία εφάρμοσε την παρούσα πρακτική. Για την αξιολόγηση της διδακτικής πρακτικής εφαρμόστηκε η αρχική και η τελική μορφή αξιολόγησης. Πιο συγκεκριμένα, πριν από την εφαρμογή της πρακτικής δόθηκε σχετικό ερωτηματολόγιο στους μαθητές με το οποίο ανιχνεύτηκαν οι προηγούμενες γνώσεις/αντιλήψεις των μαθητών πάνω στη διαδικασία παραγωγής γραπτού λόγου. Οι μαθητές ερωτήθηκαν για το αν τους φαίνεται εύκολο/ ευχάριστο να παράξουν γραπτό λόγο σε συγκεκριμένο περικείμενο και κατά πόσο είναι σε θέση να αξιολογήσουν αποτελεσματικά το γραπτό τους. Επίσης ρωτήθηκαν όσον αφορά τα είδη των γραπτών κειμένων τα οποία τους δυσκόλευαν περισσότερο στη σύνταξή τους. Το ίδιο ερωτηματολόγιο δόθηκε και στο τέλος της πρακτικής, ώστε να γίνει ο εντοπισμός/καταγραφή των διαφορών που σημειώθηκαν και η αποτίμησή της εκπαιδευτικής πρακτικής.

Από τη σύγκριση των ερωτηματολογίων προέκυψαν τα εξής:

- αύξηση του ποσοστού των μαθητών (από 20% σε 80%) που παρουσίαζαν θετική στάση ως προς την παραγωγή γραπτού λόγου, την οποία μετά το πέρας της υλοποίησης της εν λόγω πρακτικής χαρακτήριζαν «πιο εύκολη» και «ενδιαφέρουσα».
- αύξηση στα είδη του γραπτού λόγου τα οποία μπορούσαν να παράξουν αποτελεσματικά οι μαθητές στο τέλος της πρακτικής σε σύγκριση με την αρχή.
- αύξηση του ποσοστού των μαθητών (από 10% σε 50%) όσον αφορά τις μεταγνωστικές γνώσεις/δεξιότητές τους σχετικά με την παραγωγή γραπτού λόγου.

Συνεπώς, εξάγεται το συμπέρασμα ότι η στοχοθεσία της παρούσας πρακτικής επιτεύχθηκε στο μεγαλύτερο ποσοστό της, καθώς και ότι θα έπρεπε σε μία ενδεχόμενη μελλοντική εφαρμογή της πρακτικής να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα στην καλλιέργεια μεταγνωστικών γνώσεων/δεξιοτήτων και ίσως να συνδυαστεί με τη χρήση κάποιου web 2.0 λογισμικού δημιουργίας θετικών κινήτρων.

4. Προτάσεις για άλλες μελλοντικές εφαρμογές

Ο συγκεκριμένος τρόπος εργασίας μπορεί να χρησιμοποιηθεί για οποιοδήποτε ομαδοσυνεργατικό τρόπο παραγωγής πολυτροπικών κειμένων μέσω της συνεργατικής γραφής σε οποιοδήποτε σχέδιο εργασίας και γνωστικό αντικείμενο. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι έχει χρησιμοποιηθεί στα πλαίσια των ευρωπαϊκών διακρατικών συνεργασιών για την καινοτομία στη σχολική εκπαίδευση Erasmus+ στις οποίες συμμετείχε το Δημοτικό Σχολείο Νέας Καρυάς και εκπόνησε η εκπαιδευτικός- συγγραφέας της συγκεκριμένης εισήγησης, όπου απαιτήθηκε

ομαδοσυνεργατικός τρόπος παραγωγής συνεργατικών κειμένων από διακρατικές ομάδες μαθητών:

- Πρόγραμμα Erasmus+ Ka219 «On the Road of Exile», 2017- 2018 (διακρατική συνεργασία σχολείων από την Ελλάδα, την Ισπανία, τη Σουηδία, τη Φινλανδία και την Ολλανδία με θέμα την προσφυγιά και τη μετανάστευση). Οι μαθητές χωρισμένοι σε διακρατικές ομάδες (σε κάθε ομάδα συμμετείχαν μαθητές από όλες τις χώρες) συνεργάστηκαν σύμφωνα με τον τρόπο εργασίας της παρούσας πρακτικής και παράγαγαν συνεργατικά κείμενα με τη μέθοδο της δημιουργικής γραφής με θεματολογία τη προσφυγιά/μετανάστευση.
- Πρόγραμμα Erasmus+ Ka229 «eSCC European Students Collaborative Coop», 2018- 2021 (διακρατική συνεργασία σχολείων από την Ελλάδα, την Ισπανία, τη Πολωνία και την Ιταλία με θέμα την επιχειρηματικότητα). Οι μαθητές χωρισμένοι σε διακρατικές ομάδες συνεργάστηκαν σύμφωνα με τον τρόπο εργασίας της παρούσας πρακτικής και παράγαγαν συνεργατικές παρουσιάσεις των χωρών που συμμετείχαν στη συνεργασία.

Επίσης ο συγκεκριμένος τρόπος εργασίας προσαρμόστηκε στα τωρινά δεδομένα και χρησιμοποιήθηκε για της ανάγκες της τηλεκαίδησης που δημιουργήθηκαν στη χώρα μας από το κλείσιμο των σχολείων λόγω της πανδημίας κατά τη σχολική χρονιά 2019- 2020. Ως εφαρμογές/τεχνολογικά εργαλεία στην παρούσα πρακτική προστέθηκαν η πλατφόρμα του e-class και το webex. Το περιβάλλον του e-class χρησιμοποιήθηκε για τον χωρισμό των μαθητών σε ομάδες, για την ανάθεση των εργασιών, τη διάδοση των αποτελεσμάτων και την ανατροφοδότησή τους με ασύγχρονο τρόπο. Το δε περιβάλλον του webex χρησιμοποιήθηκε για τη ανατροφοδότηση των μαθητών σε πραγματικό χρόνο.

Τέλος η παρούσα πρακτική θα μπορούσε να εφαρμοστεί και στα πλαίσια της μεθόδου της «Αντίστροφης Τάξης» (Flipped Classroom). Σε αυτή την περίπτωση τα βίντεο που παρουσιάζουν τη νέα γνώση (για παράδειγμα τον τρόπο παραγωγής διαφόρων ειδών γραπτού λόγου) θα μπορούσαν να αναρτηθούν είτε στο περιβάλλον του e-class είτε στα ίδια τα documents του υποφακέλου του google.drive και έπειτα οι μαθητές εργαζόμενοι είτε ομαδικά είτε ατομικά να παράγουν τα κείμενα/τις εργασίες τους στο περιβάλλον του google.drive, όπως αναλυτικά παρατέθηκαν σε προηγούμενη παράγραφο.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Δημητριάδης, Σ. (2020). *Θεωρίες Μάθησης και Εκπαιδευτικό Λογισμικό*. Ανακτήθηκε στις 19/3/2020 από <https://opencourses.auth.gr/modules/document/file.php/OCRS416/%CE%A0%CE%B1%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%AC%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82%13-LTHEORIES-SocialConstructivism.pdf>
- Λάχλου, Σ. (χ.χ.). *Σχολική Εφημερίδα. Ένα Σχέδιο Εργασίας*. Ανακτήθηκε στις 19/3/ 2020 από <https://skasiarxeio.wordpress.com/>
- Lindström, L. (n.d.). *The pedagogy of work*. Ανακτήθηκε στις 19/3/ 2020 από <http://www.ridef.one/wp-content/uploads/2018/07/The-Pedagogy-of-Work-article-of-Lars-Lindstr%C3%B6m.pdf>
- ΥΠ.Π.Ε.Θ., Π.Ι. (2003). *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.) και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (Α.Π.Σ.) Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης*, τ. Α΄, Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.